

**Дисципліна з підготовки доктора філософії:
Анестезіологія та інтенсивна терапія**

Спеціальність	I2 «Медицина»
Освітньо-наукова програма	«Медицина», 2025
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Навчальний рік	2025-2026
Статус дисципліни (обов'язкова/вибіркова)	Вибіркова
Мова викладання	українська, англійська
Загальне навантаження	6 кредитів ЄКТС
Курс / семестр	
Укладач (і)	д.мед.н., професор М.Л.Гомон д.мед.н., доцент Тереховський А.І. д.мед.н., доцент Бевз Г. В. PhD О.С. Гончарук
Викладач (і), гостьові лектори	д.мед.н., професор Дацюк О.І. д.мед.н., доцент Столярчук О.В. к.мед.н., доцент Козловський Ю.К.
Місце проведення, контакти	Кафедра Анестезіології, ІТ та МНС Адреса: 21018, м.Вінниця, вул. Пирогова, 46, телефон+380966292004 anesthesiology@vnmuedu.ua

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ**АНОТАЦІЯ**

Програма дисципліни «Анестезіологія та інтенсивна терапія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів третього (освітньо – наукового) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу. Основним фокусом програми є отримання знань з фундаментальної обов'язкової медичної дисципліни «Анестезіологія та інтенсивна терапія», вивчення якої необхідне для закладання основ невідкладних станів, що можуть виникнути у будь-якій галузі медицини, а також використання методів знеболення та інтенсивної терапії.

Анестезіологія та інтенсивна терапія є невід'ємною частиною клінічної медицини, тому засвоєння основних положень цієї галузі – важливий момент у підготовці лікаря.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ

Метою викладання навчальної дисципліни Анестезіології та інтенсивної терапії – оволодіти методами реанімації та невідкладної терапії в термінальних та важких станах хворого, що загрожують життя хворого; знати основні методи анестезіологічного забезпечення хворих, патофізіології, клінічної картини, лабораторних та інструментальних змін при невідкладних станах та методи їх інтенсивної терапії.

Основними завданнями вивчення дисципліни формування у здобувачів ступеня доктора філософії поглиблених теоретичних знань і практичних компетентностей з анестезіології та інтенсивної терапії, здатності до критичного аналізу сучасних наукових даних і клінічних рекомендацій, опанування методології наукових досліджень у галузі критичних станів, інтеграції результатів наукової діяльності у клінічну практику, а також підготовка до самостійної науково-педагогічної та клінічної діяльності відповідно до вимог освітньо-наукової програми та міжнародних стандартів.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Після успішного вивчення дисципліни здобувач зможе:

ПРН1. Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації.

ПРН 2. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.

ПРН 3. Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формулювати питання та визначати шляхи їх рішення.

ПРН 7. Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників.

ПРН 8. Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності.

ПРН9. Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження.

ПРН 10. Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільне життя.

ПРН 12. Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері.

ПРН 15. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами; дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

3. РОЗПОДІЛ ЗА ВИДАМИ ЗАНЯТЬ ТА ГОДИНАМИ НАВЧАННЯ

Вид занять	Години
Практичні заняття	90
Самостійна роботи	90
Всього	180

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні риси знеболання і становлення анестезіології як науки і клінічної спеціальності	2
2	Структура і організація роботи анестезіологічної служби в Україні	2
3	Хіміко-фізіологічні аспекти ноцицептивних і антиноцицептивних процесів	4
4	Компоненти і систематизація видів анестезії	4
5	Фізіологія кровообігу і анестезія	4
6	Фізіологія дихання і анестезія	2
7	Нейрофізіологія і анестезія	2
8	Порушення водно-електролітного обміну та кислотно-лужний стан	2
9	Фізіологія нирок і анестезія	4
10	Клінічна фармакологія м'язових релаксантів	2

11	Фармакологія інгаляційних анестетиків	4
12	Клінічна фармакологія лікарняних засобів для загальної внутрішньовенної анестезії	2
13	Клінічна фармакологія місцевих анестетиків	4
14	Техніка проведення загальної внутрішньовенної анестезії з ШВЛ та без ШВЛ	4
15	Техніка проведення інгаляційної анестезії	4
16	Регіонарна анестезія. Види блокад. Використання УЗД для верифікації та пошуку нервів	2
17	Ускладнення загальної анестезії	4
18	Ускладнення регіонарної анестезії	4
19	Інфузійні розчини	2
20	Періопераційна інфузійна терапія	4
21	Трансфузійна терапія	2
22	Ускладнення трансфузійної терапії	4
23	Альтернативні варіанти трансфузійної терапії	2
24	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з патологією серцево-судинної системи	4
25	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з захворюваннями органів дихання	4
26	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з ендокринною патологією	2
27	Анестезія при супутніх нервових та психічних захворюваннях	4
28	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з алкоголізмом та наркоманією	2
29	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з ожирінням. Баріатрична хірургія	2
30	Знеболення при трансплантації органів	2
РАЗОМ		90

5. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Історичні риси знеболення і становлення анестезіології як науки і клінічної спеціальності	2
2	Структура і організація роботи анестезіологічної служби в Україні	2
3	Хіміко-фізіологічні аспекти ноцицептивних і антиноцицептивних процесів	2
4	Компоненти і систематизація видів анестезії	2

5	Наркозно-дихальна апаратура та анестезіологічний інструментарій. Періопераційний моніторинг	2
6	Фізіологія кровообігу і анестезія	2
7	Фізіологія дихання і анестезія	2
8	Нейрофізіологія і анестезія	2
9	Порушення водно-електролітного обміну	2
10	Кисотно-лужний стан	2
11	Фізіологія нирок і анестезія	2
12	Клінічна фармакологія м'язових релаксантів	2
13	Фармакологія інгаляційних анестетиків	2
14	Клінічна фармакологія лікарняних засобів для загальної внутрішньовенної анестезії	2
15	Клінічна фармакологія місцевих анестетиків	2
16	Лікарняна інтеракція та поліпрагмазія в анестезіології	2
17	Передопераційний період	2
18	Премедикація	2
19	Техніка проведення загальної внутрішньовенної анестезії з ШВЛ	1
20	Техніка проведення загальної внутрішньовенної анестезії без ШВЛ	2
21	Техніка проведення інгаляційної маскової анестезії	2
22	Техніка проведення інгаляційної ендотрахеальної анестезії	1
23	Спінальна анестезія	2
24	Епідуральна анестезія	2
25	Ускладнення загальної анестезії	2
26	Ускладнення регіонарної анестезії	2
27	Ускладнення раннього післяопераційного періоду	2
28	Післяопераційне знеболення	1
29	Інфузійні розчини	2
30	Періопераційна інфузійна терапія	1
31	Трансфузійна терапія	2
32	Особливості ведення пацієнтів з вродженою та набутою патологією системи гемостазу	1
33	Ускладнення трансфузійної терапії	2
34	Альтернативні варіанти трансфузійної терапії	2
35	Анестезія в кардіохірургії	2
36	Анестезія в торакальній хірургії	2

37	Анестезія в черевної порожнинній хірургії	2
38	Анестезія в урології	2
39	Анестезія в акушерстві та гінекології	2
40	Анестезія в нейрохірургії	1
41	Анестезія в судинній хірургії	2
42	Анестезія в отоларингології	1
43	Анестезія в офтальмології	1
44	Анестезія ендоскопічних втручань та хірургії «одного дня»	2
45	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з патологією серцево-судинної системи	1
46	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з захворюваннями органів дихання	2
47	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з ендокринною патологією	1
48	Анестезія при супутніх нервових та психічних захворюваннях	2
49	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з алкоголізмом та наркоманією	2
50	Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з ожирінням. Баріатрична хірургія	1
51	Принципи знеболення у літніх пацієнтів	2
52	Знеболення при трансплантації органів	1
РАЗОМ		90

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснення, бесіда, організація досліджень, ілюстрація, спостереження, клінічно-дослідні роботи, навчальна дискусія, обговорення питання навчального матеріалу, пізнавальні ігри шляхом моделювання клінічних ситуацій, створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід.

7. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ ДИСЦИПЛІНИ - Іспит.

8. ФОРМИ ОЦІНЮВАННЯ

За охоптом здобувачів: індивідуальний, груповий; за способом реалізації: усний, письмовий, тестовий; за способом організації: підсумковий контроль, контроль науковим керівником, відділом аспірантури.

9. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

1. **Форма підсумкового контролю успішності навчання:** екзамен аспіранта складається з суми поточного контролю та балів, отриманих за іспит.

2. **Форма поточного контролю успішності навчання:** Оцінка з дисципліни визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності аспіранта із відповідних тем за традиційною 4 - бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли аспірант знає зміст заняття у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли аспірант знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться аспірантові на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи аспірантів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні підсумкового модульного контролю.

Критерії оцінювання під час проведення екзамену:

Оцінка "відмінно" (80-71) виставляється у випадку, коли аспірант під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.

Оцінка "добре" (70-61) виставляється за умови, коли аспірант під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання аспірант відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка "задовільно" (60-50) ставиться аспіранту на основі його знань всього змісту поставлених під час співбесіди питань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень вмінь та розуміння. Аспірант спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

1. Іспит приймає екзаменаційна комісія у складі: екзаменатор (за наказом), члени комісії (представник деканату або кафедри) та науковий керівник.

2. Отримані бали (сума поточної успішності та ПК) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

Оцінка «5» - 200-180 балів

Оцінка «4» - 179,9-160 балів

Оцінка «3» - 159,9-122 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
180-200	A	Відмінно
170-179,99	B	Добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	Задовільно
122-140,99	E	
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів), університетський тренувальний центр на муляжах, технічні засоби навчання: Комп'ютери, інтернет ресурси.

11. ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Виконання навчальних завдань і робота за дисципліною має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики ВНМУ ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/kodex_akad_dobro.PDF).

Відпрацювання пропущених аудиторних занять, повторне проходження контрольних заходів, а також процедури оскарження результатів проведення контрольних заходів здійснюються згідно «Положення про організацію освітнього процесу для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова» (https://www.vnmu.edu.ua/downloads/other/pologPhD_org.pdf)

12. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-анестезіології> /аспіранту

ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Л. П. Чепкий, Л.В. Новицька –Усенко та ін; за ред. Ф.С. Глумчера. – 3-є вид.- К. :ВСВ «Медицина», 2020 -360с.
2. Невідкладні стани в педіатричній практиці: навч. посіб./Ю.В. Марушко, Г.Г. Шеф, Ф.С. Глумчер, С.М. Ярославська. – 2-е вид., переробл. та допов. – К. :ВСВ «Медицина», 2020 - 440с.
3. Анестезіологія, Інтенсивна терапія і реаніматологія: навч. посіб. / А.А. Ілько. – 2-е вид. перероб та допов. - К. :ВСВ «Медицина», 2018 -256 с.
4. Чепкий Л.П., Новицька-Усенко Л.В., Ткаченко Р.О. Анестезіологія та інтенсивна терапія К.:Вища школа, 2003 - С.157-191.
5. Шлапак І.П. Анестезіологія та інтенсивна терапія. -Київ,«Медицина», -2015, том 2. -550с.
6. Анестезіологія, інтенсивна терапія та невідкладні стани : навчальний посібник: за ред. проф.Владика А.С. Одеса: ОНМедУ, 2016
7. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія : навчальний посібник (ВНЗ I- III р.а.) А.А. Ілько.- 2-е вид., переробл.і допов., «Медицина», Київ, 2018
- 8.Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи : навчальний посібник/ Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Одеса: Університетська книга, 2018
- 9.Низькочастотна п'єзотромбоеластографія цільної крові (алгоритми діагностики та корекції гемостатичних розладів):практичний poradник/ О.О. Тарабрін , І.І. Удут, П.О. Тарабрін: ПФ «Університетська книга» , 2018
- 10.Мілер Р. Енциклопедія анестезіології Нью-Йорк -2018. -600с.
- 11.Чепкій Л.П., Новицька-Усенко Л.В., Ткаченко Р.О. Анестезіологія та інтенсивна терапія – Київ.:Вища школа, 2003 –399С.
- 12.Інтенсивна терапія невідкладних станів/Під редакцією проф. І.І.Міщука -Вінниця «Логос» 2006. -200с.

Допоміжна література

1. Медицина невідкладних станів. Екстрена (швидка) медична допомога : підручник / І.С. Зозуля, А.О. Волосовець, О.Г. Шекера та ін. ; за ред. І.С. Зозулі, А.О. Волосовця. – 5-е вид., переробл. і доповн. - К. :ВСВ «Медицина», 2023 -560с.
2. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф.С. Глумчер, Ю. Л. Кучин, С.О. Дубров та ін. ; за редакцією Ф.С. Глумчер, С.О. Дуброва. – 3-є видання, доповнене та перероблене. – К. :ВСВ «Медицина»,2021. -312 с.
3. Тлумачний словник з клінічної токсикології / Марков Ю.І., Недашківський С.М., Лоскутов О.А. – Київ . Коляда О.П., 2018 – 151с.
4. Черенько М.П., Ваврик Ж. М. Загальна хірургія з анестезіологією, основами реаніматології та догляду за хворими. – К.: Здоров'я, 2004. – 616 с.
5. Анестезіологія , інтенсивна терапія: та невідкладні стани : навчальний посібник / І.Л. Басенко, О.О. Буднюк , А. С. Владика та ін., за ред. Засл. Лікаря України д-ра мед. н. проф. А.С. Владика, Засл. діяча і техніка України д.мед наук проф. О.О. Тарабріна – Суми . Університетська книга , 2017 - 584с.
6. Анестезіологія та інтенсивна терапія : Підручник. Т. 1 / МОЗ України ; ред. І. П. Шлапак. - Київ : Ніка Прінт, 2013.
- 7.30 Невідкладних станів в терапії : навчальний посібник: за ред. Проф. Ю.М. Мостового.Київ, 2017.
- 8.Morgan JE, Mikhail MS Clinical anesthesiology. McGraw-Hill Education| Medical ; 6 th Edition, 2018Paul G.Barash, Bruce F. Cullen Clinical anesthesia. LWW; 8 th Edition, 2017.
- 9.Jean- Louis Vincen, Edward Abraham Textbook of critical care. Elsevier; 7 th Edition, 2017
- 10.Edward Scarth Drugs in anesthesia and intensive care. 5 th Revised Edition, 2016
- 11.Keith G. Allman, Iain H. Wilson Oxford Handbook of Anaesthesia ; 4 th Edition,

2016

12. Ted Lin, Tim Smith, Colin Pinnok Fundamentals of Anaesthesia ; 4 th Edition, 2016

13. Анестезіологія та інтенсивна терапія : Підручник. Т. 2. Окремі питання анестезіології та інтенсивної терапії / МОЗ України ; ред. І. П. Шлапак. - Київ : Фенікс, 2015.

14. Anesthesiology, intensive care and resuscitation: teaching. manual / A.A. Ilko - 2nd edition. processing and additions. - К.: VSV "Medicine", 2018 -256 p.

15. Anesthesiology, intensive care and resuscitation: teaching. manual / A.A. Ilko - 2nd edition. processing and additions. - К.: VSV "Medicine", 2018 -256p

16. <https://guidelines.moz.gov.ua/>.

17. <https://aa ukr.org/libcat/klinichni-rekomendatsiyi/>

18. NCBI-Національний центр біотехнологічної інформації <https://www.ncbi.nlm.nih.gov>-

19. Електронна база даних медичних і біологічних публікацій PubMed <http://www.pubmed.gov>

20. Національна наукова медична бібліотека України <http://www.library.gov.ua/>

21. Центр тестування МОЗ України <http://testcentr.org.ua/>

22. Англомова текстова база даних медичних та біологічних публікацій. <http://www.pubmed.com/>

23. Англомовний веб – ресурс для лікарів та інших професіоналів охорони здоров'я. <https://emedicine.medscape>

Інформаційне забезпечення

1. Матеріали для підготовки студентів до практичних занять : <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-анестезіології-і-реанімації>
2. Електронна адреса сайту університету: <http://vnmu.edu.ua>
3. Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmu.edu.ua>
4. Всесвітня організація охорони здоров'я : <http://www.who.int/en/>
5. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
6. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
8. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
9. Європейська асоціація анестезіологів <http://www.euroanesthesia.org>
10. Кокрейн бібліотека: Cochrane Reviews <https://www.cochrane.org>
Конкретні база даних систематичних оглядів
11. Національна бібліотека США з медицини (NLM) <http://www.nlm.nih.gov/>

Силабус з дисципліни «Анестезіологія та інтенсивна терапія» обговорено та затверджено на засіданні кафедри мікробіології (протокол № 1 , від « 27 » серпня 2025 року;

Завідувач кафедри анестезіології , ІТ та МНС
професор ЗВО

Микола ГОМОН

